

операції» від 12 серпня 2014 р., містять вимогу про необхідність оголошення осіб, які перебувають у районі антитерористичної операції та/або на тимчасово окупованій території, у розшук. Зазначене свідчить про суперечливість норм чинного законодавства.

Внесення змін до відповідних положень кримінального процесуального законодавства забезпечить дієве застосування норм спеціального досудового розслідування, а головне - виключить можливість зловживання ними стороною обвинувачення за відсутності підстав їх застосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Генеральної прокуратури України : Закон України від 12 трав. 2016 р. № 1355-УІІ // Відомості Верховної Ради України. - 2016. - № 22. - Ст. 453.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-УІ // Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 9-10, 11-12, 13. - Ст. 88.

3. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс] / Державне підприємство «Інформаційні судові системи» : (рішення суду у справі № 757/9959/16-к від 11 серп. 2016 р. - Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/61872234>. - Назва з екрана.

*Вязмікін Сергій Анатолійович -
перший заступник начальника
Департаменту захисту економіки
Національної поліції України*

ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ВИДОБУВАННЮ БУРШТИНУ

Надра є важливим економічним і стратегічним природним ресурсом, який у ст. 13 Конституції України визначено об'єктом права власності Українського народу.

Особливе місце у структурі екологічних злочинів належить незаконному видобуванню корисних копалин загальнодержавного значення. Негативними наслідками злочинів цієї категорії є заподіяння збитків економіці та

екології країни в тих регіонах, де розміщені поклади корисних копалин і здійснюється їх активне видобування. Кількість екологічних злочинів, пов'язаних із порушенням правил охорони або використання надр, постійно збільшується.

Аналіз ситуації, що склалася впродовж останніх декількох років, свідчить про низку серйозних і важливих проблем, які потребують негайного розв'язання.

Відсутність належного правового регулювання у сфері надрокористування, зростання цін на бурштин на світовому ринку дорогоцінного каміння, складна соціально-економічна ситуація, низький рівень зайнятості населення, досить лояльна система відповідальності, відносні дешевизна та простота технології кустарного видобування сировини бурштину спричинили значне поширення такого виду незаконної діяльності на Поліссі (Рівненська (Сарненський, Дубровицький, Володимирецький райони), Житомирська (Олевський, Коростенський та Овруцький райони) і Волинська (Любешівський, Маневицький, Ратнівський райони) області).

Офіційне видобування бурштину дозволено лише трьом суб'єктам господарювання на території Рівненській області: ДП «Бурштин України» - родовище «Клесівське», хоча в червні 2015 р. Державна служба геології та надр України призупинила спеціальний дозвіл на користування надрами; ТОВ «Центр «Сонячне ремесло» - родовище «Володимирець- Східний»; ДП «Укрбурштин» Державної акціонерної компанії «Українські поліметали» (Закрите Акціонерне Товариство).

Нині не встановлено офіційну ціну на бурштин, як сировину, оскільки його реалізацію здійснюють лише у вигляді прикрас чи сувенірних виробів. Проте його вартість на чорному ринку залежно від фракції та кольору становить від 40 до 6000 дол. США за 1 кг.

Таким чином, є низка проблем, які виникають під час досудового розслідування кримінальних проваджень та документування кримінальних правопорушень, вказаної категорії:

- кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачена ст. 240 Кримінального кодексу України, не

належать до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів, що унеможливує проведення оперативно-розшукових заходів, передбачених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 р. № 2135-ХІІ, для документування організаторів і виконавців цього незаконного бізнесу, який має злочинно організований та системний характер. Зазначене перешкоджає запобіганню незаконному видобуванню бурштину і переважно призводить до фіксування вже скоєних невстановленими особами правопорушень;

- кримінальна відповідальність за зберігання, збут, перевезення, скупку та інші операції із незаконно видобутим бурштином-сирцем законодавством взагалі не передбачена. Як наслідок, за вчинення незаконного видобутку бурштину- сирцю притягують лише рядових виконавців, а особи, які займаються незаконним його скуповуванням, зберіганням та реалізацією, такої відповідальності уникають;

- напрацьовані ініціативи і пропозиції МВС України щодо законодавчого врегулювання діяльності з видобування бурштину відображені в проекті Закону України «Про видобування та реалізацію бурштину» від 26 грудня 2014 р. № 1351-1, поданому в порядку законодавчої ініціативи групою народних депутатів України та прийнятому у квітні 2015 р. Верховною Радою України в першому читанні за основу. У законопроекті чітко визначено умови легалізації цього бізнесу, передбачені регламентація і спрощення дозвільних процедур, посилення кримінальної відповідальності за незаконне видобування бурштину. Це повинно позитивно вплинути на стан криміногенної ситуації в районах залягання цього виду копалин та сприяти розвитку бурштинової галузі, підвищити рівень зайнятості місцевого населення, забезпечити додаткові надходження до державного і місцевого бюджетів.

*Гагач Віталій Анатолійович -
ад'юнкт кафедри кримінального
процесу Національного університету
«Одеська юридична академія»*

МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ ЯК ЗАСІБ РОЗСЛІДУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ЗЛОЧИНІВ

Із метою забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) 12 лютого 2015 р. було внесено зміни до Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, згідно з якими винятково підрозділам НАБУ надано право проводити таку негласну слідчу (розшукову) дію, як моніторинг банківських рахунків (ст. 269^і) [1]. Вона полягає в інформуванні цих підрозділів про операції, що здійснюються на банківських рахунках.

Моніторинг банківських рахунків проводять за наявності обґрунтованої підозри, що особа здійснює злочинні дії з використанням банківського рахунку, або з метою розшуку чи ідентифікації майна, яке підлягає конфіскації, зокрема спеціальній, у кримінальних провадженнях, котрі належать до підслідності НАБУ. Прокурор може звернутися до слідчого судді в порядку, передбаченому ст. 246, 248, 249 КПК України, для винесення ухвали про моніторинг банківських рахунків [2]. Клопотання прокурор складає відповідно до положень ч. 2 ст. 248 КПК України з обов'язковим зазначенням підслідності злочину підрозділу НАБУ [3, с. 157-158]. Додатково цей документ може містити індивідуальні ознаки, наприклад відомості про банківську установу, номер рахунка, адресата відправника/отримувача коштів, час і дату операції.

Відповідно до ч. 2 ст. 269^і КПК України, на виконання ухвали слідчого судді про моніторинг банківських рахунків банк зобов'язаний надавати НАБУ в поточному режимі інформацію про операції, що здійснюються на одному або декількох банківських рахунках. Також слідчий суддя в ухвалі про моніторинг банківських рахунків інформує керівника банківської установи щодо обов'язку не розголошувати інформацію стосовно цієї слідчої дії та відповідної кримінальної відповідальності. На підставі зазначеної ухвали керівник